

ΕΥΡΩΠΑΪΚΕΣ ΣΥΣΤΑΣΕΙΣ ΚΛΙΝΙΚΗΣ ΠΡΑΚΤΙΚΗΣ ΓΙΑ ΤΑ ΟΠΙΟΕΙΔΗ

ΣΤΟΝ ΧΡΟΝΙΟ ΜΗ ΚΑΡΚΙΝΙΚΟ ΠΟΝΟ

Τα οπιοειδή, αν και έχουν ιστορία χιλιετιών χρήσης με σημαντική εξέλιξη στις φαρμακοτεχνικές τους μορφές τις τελευταίες δεκαετίες, εξακολουθούν να προβληματίζουν σχετικά με τη βέλτιστη θέση στη διαχείριση του χρόνιου πόνου και ιδιαίτερα του μη καρκινικού.

Η EFIC σε μια πιο στοχευμένη προσπάθεια να υποστηρίξει την κατάλληλη λήψη αποφάσεων και, εάν απαιτείται, την κατάλληλη συνταγογράφηση οπιοειδών για ασθενείς οποιασδήποτε ηλικίας με χρόνια μη καρκινικό πόνο, ανέλαβε τον **συντονισμό μιας ομάδας διαφόρων επαγγελματιών (ιατροί, ψυχολόγοι, φυσιοθεραπευτές, νοσηλευτές, υπάλληλοι υγείας) για την αναθεώρηση πιθανών ενδείξεων και αντενδείξεων των οπιοειδών¹**. Τα αποτελέσματα δημοσιεύτηκαν στην στο EJP σε δύο μέρη. Το πρώτο μέρος καλύπτει το ρόλο των οπιοειδών στη διαχείριση του χρόνιου μη καρκινικού πόνου, πιθανές ενδείξεις και αντενδείξεις και την καλή κλινική πρακτική της χρήσης των οπιοειδών². Το δεύτερο μέρος καλύπτει ειδικές καταστάσεις, συμπεριλαμβανομένης της μη ιατρικής χρήσης και της εξάρτησης³.

Μέσω είτε συστάσεων που βασίζονται σε ενδείξεις ή δηλώσεων καλής κλινικής πρακτικής (Good Clinical Practice [GCP] statement) γίνεται αναφορά σε όλα τα από του στόματος και διαδερμικά οπιοειδή που μπορούν να συνταγογραφηθούν για τη διαχείριση αποκλειστικά του χρόνιου μη καρκινικού πόνου στην Ευρώπη (buprenorphine, codeine, fentanyl, hydrocodone, hydromorphone, methadone, morphine, oxycodone, rolapidone, tilidine), συμπεριλαμβανομένων των οπιοειδών με διπλό τρόπο δράσης (tapentadol και tramadol), χωρίς όμως να περιλαμβάνονται οι συνδυασμοί τους με άλλα αναλγητικά, ούτε και η χρήση τους σε οξύ πόνο.

Η εμπειρία της κατάχρησης των οπιοειδών και αντίστροφα η διαπίστωση της υποατιμτώπισης του πόνου φαίνεται πλέον να οδηγούν τους ειδικούς σε περισσότερο ορθολογικές προτάσεις⁴. **Η προτεινόμενη βελτιστοποίηση της θεραπείας με μη οπιοειδή υλοποιείται μέσα από πολυδύναμη και διεπιστημονική διαχείριση, όπου προηγούνται οι μη φαρμακολογικές μέθοδοι και τα μη οπιοειδή αναλγητικά, ενώ η δοκιμή των οπιοειδών προτείνεται ως απάντηση στην τυχόν αναποτελεσματικότητα, ανοχή, αντένδειξη ή και αδυναμία εξασφάλισης αυτών.** Η εξατομίκευση της θεραπείας και προσαρμογή της στις ανάγκες και τους περιορισμούς του ασθενή είναι βασική σύσταση καλής κλινικής πρακτικής για την επιλογή των φαρμάκων. Παράλληλα προτείνεται **ότι τα οπιοειδή μπορούν να ληφθούν υπόψη σε ορισμένα χρόνια δευτερογενή σύνδρομα, όχι όμως σε αντίστοιχες πρωτογενείς επώδυνες καταστάσεις και πάντα υπό επίβλεψη.**

Οι δηλώσεις καλής κλινικής πρακτικής είναι μια σειρά από προτάσεις ισχυρής συναίνεσης, τόσο για τη λήψη των κατάλληλων μέτρων πριν την έναρξη της αγωγής με οπιοειδή όσο και για την ίδια τη θεραπεία, ιδιαίτερα βοηθητικές στον επαγγελματία υγείας που θα ασχοληθεί με τη συνταγογράφηση των οπιοειδών. Μέσα από αυτή την προσπάθεια επιδιώκεται η τοποθέτηση των οπιοειδών στην θέση που πραγματικά τους αξίζει, χωρίς υπερβολές και ακρότητες. Συνεχής ενημέρωση, εκπαίδευση και ορθή εφαρμογή των συστάσεων είναι η συνταγή για την καλύτερη αξιοποίησή τους ως χρήσιμα εργαλεία στη διαχείριση του χρόνιου μη καρκινικού πόνου.

References

1. <https://europeanpainfederation.eu/european-clinical-practice-recommendations-on-opioids-for-chronic-non-cancer-pain/>

2. W. Häuser, B. Morlion, et al. European* clinical practice recommendations on opioids for chronic noncancer pain – Part 1: Role of opioids in the management of chronic noncancer pain. *Eur J Pain* 2021;25:949-968, <https://doi.org/110.1002/ejp.173>,

3. N. Krčevski Škvarč, B. Morlion, W. Häuser. etal. European clinical practice recommendations on opioids for chronic noncancer pain – Part 2: Special situations*, *Eur J Pain* 2021;25:969-985. <https://doi.org/10.1002/ejp.1744>,

4. Seyler, T, Giraudon, I, Noor, A, Mounteney, J, Griffiths, P. Is Europe facing an opioid epidemic: What does European monitoring data tell us?. *Eur J Pain*. 2021; 25: 1072– 1080. <https://doi.org/10.1002/ejp.1728>

Επιμέλεια, σύνταξη

Κατερίνα Τσιρογιάννη

Αναισθησιολόγος Διευθύντρια ΕΣΥ

ΓΝ Κατερίνης

Μάϊος 2021